

je sezidal v enajstem stoletju novo veliko cerkev. Razni Henriki in Edvardi so jo dopolnjevali skozi sedem stoletij, ji prizidavali kapelice in stolpe ter bogato obdarovali opatijo. V dōbi verskega odpada je pa tudi njo zadela splošna usoda: Grabežljivi kralj Henrik VIII. ji je pobral vse imetje, izgnal katoliške menihe in naredil iz Westminster trdnjavo državne anglikanske cerkve. A le deset let je tu stoloval anglikanski škof. Pod kraljico Marijo so prišli katoličani nazaj, a izgnala jih je zopet krvava Elizabeta, ki si je kot nezakonski otrok Henrika VIII. mogla zagotoviti prestol le z razkolom in verskim absolutizmom. Iz opatije je postala dekanija, kjer je prebivalo dvanajst kraljici vdanih, pod jarem državne vere pohlevno sklonjenih kanonikov s svojim dekanom. In tako je še dandanes . . .

Tekom stoletij je tudi Westminster opatija iz hrama božjega postala hram državni. Ti visoki, vitki gotski stebri, ki držijo tako zmagonosno lahki, šilasti obok, so ob svojem vznožju zagledali čudno, pisano množico: Spomenik za spomenikom so jim prislonili, in pod dvignjeni tlak so polagali zemske ostanke junakov, ki se niso borili za slavo božjo, ampak za korist in dobiček Anglije.

Ko stopiš skozi severni stranski portal v cerkev, kar ostrmiš. Pred seboj zagledaš cel špalir marmornatih mož, ki zró z ledenimi, mrtvimi pogledi dol, drže v rokah kamenite knjige in listine, ali se opirajo na ravno take meče. To je angleška Walhalla, tempelj angleške slave. Največja čast, ki jo more izkazati angleški narod svojemu sinu, je ta, da po smrti tukaj shrani njegovo telo in postavi sem njegov spomenik.

Umljivo je, da vsak Anglež občuduje to narodno svetišče, ki mu je velikanski spomenik domače zgodovine, slave in moči. A ko se izprehajam med vrstami teh dragocenih spomenikov, med grobovi mož, ki so v knjigo svetovne zgodovine začrtali svoje ime s krepkimi potezami, mi pade oko na marsikatero ime, ki mu tudi marmor ne more dati veljave ali nadomestiti zaslužene

pozabljenosti, in ko zrem na te mogočne spomenike, ki so iz smrti naredili bahaštvo, iz grabežljivosti slavo in iz častihlepnosti zaslugo, mi zadene pogled ob marsikateri masivni in nerodni stvor, ki priča o slabem okusu svojih stvoriteljev.

A domoljubje je proti slabostim slepo, kakor vsaka ljubezen, in zato vzklika Addison navdušen v Westminster opatiji: „Kadar gledam na grobove velikih mož, zamre v

London: Westminster katedrala.

meni vsaka strast in zavist; kadar čitam nagrobnice pesnikov in umetnikov, mi odbeži vsako neredno hrepenenje; kadar srečam žalost sorodnikov na grobnem napisu, mi je srce ginjeno od sožalja, in če vidim potem grobove teh sorodnikov samih, pomislim, kako malo koristi bolečina onim, ki jim moramo mirno slediti; če vidim kralje ležati poleg onih, ki so jih sem položili, če ogledujem tekmece, kako počivajo drug ob